

කණ්ඩායම් සභා මහජන සභාවේ පදවිය බොරළුකන්ද ගිරිලිපිය

ගල්වැවේ විමලබන්ති හිමි

හැඳින්වීම

අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පදවිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ අංක 14 බෝගහවැවතුලාන බොරළුකන්ද ග්‍රාමසේවක වසමේ පිහිටි නිකසල ආරණ්‍ය සේනාසනයේ ස්ථාපිතව ඇති අප්‍රකාශිත කණ්ඩායම් සභා මහජන සභාවේ රාජ්‍ය කාලයට අයත් ගිරි ලිපිය කියවා ප්‍රකාශයට පත් කිරීම මෙහි අරමුණ යි. මෙම ශිලාලිපිය මීට පෙර කිසිවෙකු විසින් ප්‍රකාශයට පත් කර නොමැති අතර එය පැරණි දාගැබක් ඉදිරියේ ඇති කුඩා ගල් තලාවක සිරස් ආකාරයෙන් එම ගල් තලාව සම්පූර්ණයෙන් ම වාගේ ආවරණය වන ආකාරයෙන් සටහන් කොට තිබේ. තත් ස්තූපයට කරන ලද පරිත්‍යාගයන් පිළිබඳ විස්තර මේ ශිලාලේඛනයේ අන්තර්ගතව පවතී. මෙම ශිලාලිපිය පිළිබඳව මා දැනුවත් කරන ලද්දේ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුරාවිද්‍යා (විශේෂ) දෙවන වසරේ ඉගෙනුම ලබන ශකිල රාජකරුණා නම් ශිෂ්‍යයා විසිනි. ඔහුට මේ පිළිබඳව දැනුම්දී ඇත්තේ බොරළුකන්ද ග්‍රාමසේවක වසමේ පදිංචි එස්.එන්.ඩී.කසුන් මහේෂාන් නම් ශිෂ්‍යයා විසිනි. මේ ස්ථානයට ගොස් පරීක්ෂා කර බැලීමේදී තහවුරු වූයේ මෙම ශිලාලිපිය සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් සුරක්ෂිතව පවතින බව යි. තව ද මේ ශිලාලිපියට මඳක් ඔබ්බෙන් ඇති තිරස් ගල් තලාවේ තවත් ශිලාලේඛනයක් වෙයි. එය බෙහෙවින්ම ගෙවී ගොස් තිබේ. එහෙත් වචන කිහිපයක් කියවා ගත හැකි ය. මේ ශිලාලේඛන කියවීමෙන් තත් විහාරස්ථානයට රාජ්‍යානුග්‍රහය නොමඳව ලද බව තහවුරු වන අතර වංසකථාවේ ප්‍රකට රජවරුන් මේ ස්ථානයේ දියුණුව වෙනුවෙන් කටයුතු කර තිබෙන ආකාරය පැහැදිලි වේ.

ශිලාලිපිය විහාර සංකීර්ණයේ දකුණු පසට වෙන්නට සටහන් කොට ඇති අතර එය දිගින් අඩි දහතුනක් (13) තරම් විශාල පරාශයක සටහන් කොට තිබේ. පළලින් අඩි (06) ක් තරම් ප්‍රමාණයක එය සටහන් කොට ඇත. ලිපියේ ජේලි හය (06) කි. අකුරක් අඟල් 08

සිට අගල් 03ක් තරම් ප්‍රමාණයක් දිගින් යුක්ත ය. පළලින් අගල් 06 ක් තරම් විශාල ප්‍රමාණයේ සිට අගල් එක හමාරක් (1 1/2) තරම් කුඩා වූ ද විවිධ ප්‍රමාණයන්ගෙන් යුක්තව සටහන් කොට තිබේ. ශිලාලේඛනය සටහන් කළ ගල්වඩුවට එය නිවැරදි ලෙස ඉඩ පරාශය තුළ සටහන් කිරීම පිළිබඳ දැනුමක් නොතිබී බව පැහැදිලි වේ. තව ද අක්ෂර පිළිබඳව අවබෝධයක් ද නොතිබුණ බව පැහැදිලි වන අතර ජේලි හා ජේලි අතර පරතරයක් තබා ගැනීම පිළිබඳව ද පැහැදිලි අවබෝධයකින් තොරව ම ලිපිය සටහන් කොට තිබේ. මේ නිසා ඇතැම් වදන්වල සමහර අක්ෂර අඩුවීමට ද එය බලපා ඇති බව ලිපිය සියුම්ව පරීක්ෂා කිරීමේදී සනාථ වේ. කෙසේ වෙතත් රාජ නියමයෙන් විහාරස්ථානයට පරිත්‍යාග කරන ලද වැව් හා කුඹුරු පිළිබඳ පැහැදිලි විස්තරයක් මේ ශිලාලේඛනය තුළ අන්තර්ගතව පවතී. එය කියවා ගැනීමේ දී ගෙවී ගොස් ඇති බැවින් වදන් නිවැරදි ලෙස කියවා ගැනීමට ඇති අපහසුව මෙන් ම ගල්වඩුවාගේ නොදැනුවත් භාවය නිසා මගහැරුණු ඇතැම් අක්ෂර ද අධ්‍යාහාරයෙන් ගැනීමට සිදුව තිබේ. කෙසේ වෙතත් සියුම් පරීක්ෂාවකින් අනතුරුව ලිපියේ සමස්ත අර්ථය වටහා ගැනීමට මේ පර්යේෂණයෙන් අවකාශ හිමි විය.

මෙහි “සිද්ධම” යන ආශීර්වාදාත්මක වදන ඉතා විශාල ලෙස සටහන් කොට තිබේ. මේ නිසාම ලිපියේ ඊළඟ ජේලි අතර සම්බන්ධතාවක් අවබෝධ කර ගැනීමට අපහසු වන ආකාරයෙන් සෙසු වගන්ති සටහන් කිරීමට සිදුව තිබේ. කෙසේ වෙතත් අවසානයේ දී තමාට ලබාදෙන ලද සියලු වගන්ති තිබෙන ඉඩ පරාශය තුළ සටහන් කිරීමට ගල්වඩුවා ක්‍රියා කොට ඇත.

පෙළ

- 01 සිද්ධම මලිමහරජහ පුත අබයෙ නිබනිඵකවිහරනි
- 02 බනකරහි රිවියෙ දෙබරහි වව් දිනෙ. යහිරකිය කළඬිහපතියහ විය කු
- 03 බරි කරහි බෙයෙහි නවියහිය කුබර කරහිය... කුබර කරහි... කළටඩ කබහිටිය කුබර ක
- 04 රිහිය කෙත කුබර දොකරහ කුබර (කරිහි) බගය කියගවප කුබර කරහි

- 05 ...වක කුඛර කර්ති කරඩලහ කුඛර කර්ති වය කුඛර කර්තිව (අ)ට කුඛර කර්ති
- 06 ...බහ කුඛර කර්ති කඩබක කුඛර කර්(ර)යනිවිය තුබ දිනිනි.

අර්ථය

යහපතක් වේවා කණ්ටියතිස්ස මහරජුගේ පුත් අභය නිබ්බාන ඒක විහාරයෙහි දහම් මඩුවේ (ධර්මශාලාව) යහපත සිදුකරනු කැමැත්තේ දෙබරහි වැව පරිත්‍යාග කරන ලද්දේ ය. යහිරකියෙහි වසන කළඬිග නම් ගමේ බද්ද ද විය කුඹුරෙන් කර්සයක් ද බෙයෙහි නවියගේ කුඹුරෙන් කර්සයක් දනම් ස්ථානයේ ඇති කුඹුරෙන් කර්සයක් ද කලටඩ කබනිටිය නම් කුඹුරෙන් කර්සයක් ද කෙන කුඹුර හා දොකරහ කුඹුරෙන් කර්සයක් ද බගයගේ කියගපව කුඹුරෙන් කර්සයක් දවක නම් කුඹුරෙන් කර්සයක් ද කරඩලගේ කුඹුරෙන් කර්සයක් ද වය කුඹුරෙන් කර්සයක් ද අට නම් කුඹුරෙන් කර්සයක් දබහ නම් කුඹුරෙන් කර්සයක් ද කඩබක නම් කුඹුරෙන් කර්සයක් ද යන මේ සියල්ල ස්තූපය සඳහා දෙන ලදී.

විමර්ශන

මෙම ශිලාලිපිය කරවා ඇත්තේ මලිමහරජුගේ පුත් අභය නම් කුමාරයෙක් විසිනි. මෙහි අවධානයට පාත්‍ර විය යුතු වදන් දෙකක් තිබේ. ඉන් එකක් වන්නේ මලිමහරජ යන්න යි. ශිලාලේඛනයෙහි එම වදන් සැකයකින් තොරව කියවා ගත හැකි ය. මලිමහරජ වශයෙන් මීට පෙර මහරජකෙනෙක් වංසකථාවලින් හෝ ශිලාලේඛනවලින් හමුවී නොමැත්තේ ය. එහෙත් මලිතිස නම් මහරජ කෙනෙක් පිලිබඳව ශිලාලේඛනවලින් හමුවී ඇත. මෙම කරුණ පැහැදිලි කර ගැනීමට සමත් තවත් ශිලාලිපියක් මේ ආරාම සංකීර්ණයේ ම පවතී. එය බෙහෙවින් කැඩී ගොසිනි. එහෙත් එහි ඇති වදන් කිහිපයක් මෙහිදී වැදගත් වේ. එම ශිලා ලිපිය මෙසේ ය.

පෙළ

- 01 ... ය කරවය ...
- 02 ... මහ බිකුසගහ

03 ... ක මහරජහ පුත (ම)ලිතිස ... හ ...

04 ... බිකුස(ග) ...අ... (ව)විය ...

05 ... විහරි දිනි.

අර්ථය

... කරවන ලද්දේ ය. ... මහ භික්ෂු සංඝයාට ... (නක හෝ සිරිනක නම්) මහරජුගේ පුත් මලිතිස හෙවත් කණ්ට්ඨතිස්ස ... හභික්ෂු සංඝයාට ... අ ... නම් වැවේ ... (යම් බද්දක්) ... විහාරයට දෙන ලදි.

මෙම ශිලාලිපියේ ඇති ... ක මහරජහ පුත (ම)ලිතිස යන වදන බෙහෙවින් වැදගත් වේ. එය කැඩී ඉතිරිව ඇති කොටසේ 'ක' යන්නෙන් අවසන් වන, වෙනත් ශිලාලේඛනවල දැක්වූ රජ කෙනෙකුට අයත් වේ. තවද ඒ මහරජුගේ පුත් මලිතිස වශයෙන් රජවූ රජු බව ද මේ ශිලාලේඛනයෙන් පැහැදිලි වේ. මෙය උක්ත පළමුවන ශිලාලේඛනයේ දැක්වෙන මළිමහරජු කවුරුන්දැ යි වටහා ගැනීමට මහත් සේ උපකාරී වේ.

මළිමහරජ

දැනට ප්‍රකාශයට පත් කොට ඇති ශිලාලේඛනවල මලිතිස හෝ මලි තිස වශයෙන් දැක්වූ කණ්ට්ඨතිස්ස මහරජුට අයත් ශිලාලේඛන කිහිපයක් දිස් වේ. ඒ අතර මින්විල ගිරි ලිපියේ දැක්වෙන්නේ නකමහරජහ පුත බතියතිස රජහ මළි තිස මහරජ නම් රජ කෙනෙකි (Paranavitana S. 2001.133) මෙහි ප්‍රකාශවන ආකාරයට නක මහරජුගේ පුත් වූ භාතියතිස්ස මහරජුගේ මළඡුවන් වූ තිස්ස නම් රජ කෙනෙකි. එම රජු මහාවංසයේ හඳුන්වා ඇත්තේ කණ්ට්ඨතිස්ස යන නාමයෙනි (හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි හා බටුවන්තුඩාව (2012. 156). කණ්ට්ඨ තිස්සට (ක්‍රි.ව.164-192) පෙර රජකම් කරන ලද්දේ භාතීක තිස්ස (ක්‍රි.ව.140-164) නම් රජ කෙනෙකි (හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි හා බටුවන්තුඩාව (2012. 156). ඔහු මහල්ලක නාග (ක්‍රි.ව.134-140) රජුගේ වැඩිමහල් පුත්‍රයා ය (හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි හා බටුවන්තුඩාව (2012. 156). මහල්ලක නාග රජ වූයේ

පරම්පරාවේ නියමාකාර ක්‍රමයෙන් නොවේ. ඔහු ගජබා රජුගේ ඤාති සොහොයුරෙකි. (හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි හා බටුවන්තුඩාව (2012. 156). මහාවංස විස්තරයෙන් පෙනෙන්නේ මහල්ලක නාග ගජබා රජුගේ (ක්‍රි.ව.112-134) බිසවගේ පියා බව ය (හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි හා බටුවන්තුඩාව (2012. 156). කෙසේ වෙතත් පාළි භාෂාවේ භාවිත වචනවලට අනුව මහල්ලක යනු මහලු (හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි හා බටුවන්තුඩාව (2012. 155). යන අර්ථය ද භාතික යනු සොහොයුරු (බුද්ධදත්ත හිමි, 1998. 386) යන අර්ථය ද කණ්ටිය කණිෂ්ඨ හෙවත් බාල, කණ්ටු (බුද්ධදත්ත හිමි, 1998. 389) යන අර්ථය ද ඇති වචන වේ. ඒ අනුව මහල්ලක නාග රජුගේ පුත්‍රයන් දෙදෙනාම තිස්ස යන නමින් අමතා තිබේ. මහල්ලක නාග රජු නාග යන ප්‍රකට නාමයෙන් අමතා තිබේ. ශිලාලේඛනවල එන බතිය යනු සොහොයුරු යන අර්ථයත්, මළ යනු මල්ලි යන අර්ථයත් ප්‍රකාශයට පත් වේ. එනමින් බැලූ කළ මේ රජවරු තිදෙනාට ම භාවිත නාමයන් වනුයේ නාග හා තිස්ස යන නම් පමණි. කෙසේ වෙතත් මෙම ශිලා ලිපියේ යෙදී ඇති මළ මහරජහ යනු එවිට මළණු මහරජ වශයෙන් අර්ථ කියවිය යුත්තේ ය. එහෙත් එබඳු රජ කෙනෙක් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය නාමාවලියෙහි නොදැක්වෙන අතර එම වදන භාවිත කරන ලද්දේ කණ්ටියතිස්ස මහරජතුමාට බව අනෙකුත් එම රජුගේ ප්‍රකාශිත ශිලාලේඛන විමර්ශනය කිරීමෙන් පෙනී යයි. ශිලාලිපිය කෙටුම්පත් කළ කෙනාට හෝ ගල් වඩුවාට සිදුවූ අත්වැරදීමක් නිසා තිස යන වදන සටහන් නොවූ බව සිතිය හැකි ය. එහෙත් වරද නිවැරදි කරමින් එම අක්ෂර ආසන්නයේ උඩින් හෝ යටින් තිස යන්න සටහන් කිරීමක් ද මෙහිදී සිදු කළ බවක් නොපෙනේ.

දීපවංසයේ මෙම රජවරුන් තිදෙනා පිළිබඳව දැක්වෙන තොරතුරු ද බොහෝ සෙයින් මහාවංසයේ පෙනෙන තොරතුරුවලට සමානකමක් ගනී. එහි දැක්වෙන ආකාරයට මහල්ලක නාග හා එම රජුගේ පුත්‍රන් දෙදෙනා වන භාතික තිස්ස හා කණ්ටියතිස්ස ක්‍රමයෙන් රාජ්‍යපදප්‍රාප්තියට පත්වූ බව සටහන් වේ (බුද්ධදත්ත හිමි, 1998. 386). මේ නිසා රාජ්‍යපදප්‍රාප්තිය පිළිබඳ වංසකථාවන්හි පෙනෙන විස්තරයන්හි දෝෂ සහගත බවක් නොපෙනේ.

ශිලාලිපියේ සඳහන් “මළි” මහරජු හඳුනා ගැනීම සඳහා පුරාණවිද්‍යාත්මක සාක්ෂි ද මෙහිදී පරිහරණය කළ හැකි ය. මළිතිස මහරජ වශයෙන් හඳුනාගත් ශිලාලේඛන හයක් (06) මේ වන විට ප්‍රකාශයට පත්ව තිබේ. ඒ අතුරින් පොළොන්නරුව මීන්විල හයවැනි (06) ශිලාලේඛනයෙහි රජු හඳුන්වා ඇත්තේ නක මහරජහ පුත බතිය තිසරජහ මළිතිස මහරජ වශයෙනි (කිරිඇල්ලේ ඥානවිමල, 1959, 106). සෝමාවතී පුවරු ලිපියෙහි රජු හඳුන්වා ඇත්තේ නක මහරජහ පුත බතියතිස මහරජහ මළිතිස මහරජ වශයෙනි (**Paranavitana S. 2001.133**). අනුරාධපුර ඔව්වජ්ජුකල්ලු ශිලාලේඛනයෙහි රජු හඳුන්වන්නේ නක මහරජහ පුත මළිතිස මහරජ වශයෙන් සිය වැඩිමහල් සොහොයුරාගේ නාමය සඳහන් කිරීමෙන් තොරව ය (**Paranavitana S. 2001.135**). අනුරාධපුර අභයගිරි ආළින්ද පුවරු ලිපියෙහි රජු හඳුන්වා ඇත්තේ නක මහරජහ පුත මළිතිස මහරජහ යන වදන් වලිනි (**Paranavitana S. 2001.143**). මෙයින් ඇතැම් ශිලාලේඛනවල රජු සිය සොහොයුරා වූ බතියතිස මහරජු පිළිබඳව ද සඳහන් කරන අතර ඇතැම් ශිලාලිපිවල සිය පියා වූ නක මහරජු පිළිබඳව පමණක් සඳහන් කර ඇත. ඒ හැරුණු විට තම්මැන්නාව දෙවන (02) ගිරි ලිපියෙහි මළිතිස මහරජහ වන ලගිත (**Paranavitana S. 2001.152**) වශයෙන් යෙදී තිබේ. අභයගිරියේ බටහිර වාහල්කඩෙහි ඇති මළිතිස මහරජුගේ මවගේ හෂ්මාවශේෂ තැන්පතුවක් පිළිබඳව කියවෙන පුවරු දෙකක් තිබේ. ඒවාහි මළිතිස මහරජහ රජුනි මතබියෙ හා මත සොරලයෙ වශයෙන් යෙදී තිබේ (**Paranavitana S. 2001.140**). ඒවා රජු විසින් කරවූ ශිලාලේඛන නොවන අතර රජුගේ සම්බන්ධය ඉන් පෙන්වා දී තිබේ. අනුරාධපුර කෞතුකාගාරයේ තැන්පත් කොට ඇති කැඩී ගිය ශිලාලිපියක අවසන පුවිය මළිතිස මහරජහ වශයෙන් යෙදී තිබේ (**Paranavitana S. 2001.145**). නෙළුම්පත් පොකුණ ගිරිලිපියෙහි යෙදී ඇත්තේ නක මහරජහ පුත මළුතිස මහරජ වශයෙනි (**Paranavitana S. 2001.146**). එහි මළි වෙනුවට පැහැදිලිවම යෙදී ඇත්තේ මළු තිස යන වදන යි. අභයගිරි ආළින්ද ශිලාලේඛනයෙහි යෙදී ඇත්තේ නක මහරජහ පුත මළුතිස මහරජ වශයෙනි (**Paranavitana S. 2001.150**). මහල්ලිගෙ දමන ගිරි ලිපියෙහි එය යෙදී ඇත්තේ ...රජහ පුත මළුතිස මහරජ යන යෙදුමෙනි (**Paranavitana S. 2001.133**). මෙලෙස මෙතෙක්

ප්‍රකාශයට පත් කොට ඇති කණ්ඩායම් සඳහා රජයේ යැ යි හඳුනාගත් ශිලාලේඛනවල රජු හඳුන්වා ඇති ආකාර කිහිපයක් නිරීක්ෂණය කළ හැකි ය. එහි දී රජු ම කරවූ ශිලාලේඛන ද රජුගේ කාලයේ කළ ශිලාලේඛන ද වෙයි. එහෙත් ඒ කිසිම ශිලාලේඛනයක රජු මළ මහරජ වශයෙන් හඳුන්වා දී නොමැත. එහෙත් මළ යන්න මුර්ධජ 'ළ' යන්නෙන් මේ සෑම ලිපියක ම රජුගේ නාමය සටහන් කොට ඇති අතර මෙම ශිලාලිපියේ ද පැහැදිලිවම මුර්ධජ ළ යන්න භාවිත කොට තිබේ. බොහෝවිට සිතිය හැක්කේ මෙම ලිපිය සටහන් කළ තැනැත්තාට තිස යන්න සටහන් කිරීමට අතපසුවීමක් සිදුවී ඇති බව යි. ලිපියේ අක්ෂර හා ශිලාලේඛන සටහන් කිරීමේ කලාව හා විස්තර ඉදිරිපත් කිරීමේ ආකාරය බෙහෙවින් ම උක්ත කණ්ඩායම් සඳහා මහරජුගේ ශිලාලේඛනවල එන සඳහන් හා සමාන වේ. මේ නිසා මේ ලිපිය කණ්ඩායම් සඳහා මහරජුගේ රාජ්‍ය කාලයට (ක්‍රි.ව.164-192) අයත් ලෙස නිගමනය කළ හැකිය.

පුනර්ඛණය

මෙම ශිලාලේඛනයට අනුව කණ්ඩායම් සඳහා මහරජුගේ පුතා අභය (අබය) වශයෙන් හඳුන්වා දී ඇත. එහෙත් වංසකථාවන්හි රජුට අභය නමින් පුතෙක් සිටි බවට සාධක හමු නොවේ. මහාවංසයෙහි සඳහන් වන්නේ කණ්ඩායම් සඳහා මහරජුට පුතෙක් දෙදෙනෙක් සිටි බව පමණි. ඒ කුච්ඡනාග (ක්‍රි.ව.186-187) හා කුඤ්චනාග (ක්‍රි.ව.187-189) යන රජවරුන් දෙදෙනා ය (හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි හා බටුචන්ද්‍රධාම, 2012. 156). එහෙත් මේ ශිලාලිපියේ සඳහන් වන ආකාරයට අභය නමින් කුමාරයෙක් සිටි බව වංසකථාවෙහි සඳහන් නොවේ. කෙසේ වෙතත් රජවූ කුමාරවරුන් හැර සෙසු කුමාරවරුන් පිළිබඳව වංසකථාවන්හි වැඩි විස්තර සඳහන් නොවන බැවින් අභය නමින් කුමරෙක් කණ්ඩායම් සඳහා රජුට නොසිටියා යැ යි තර්ක කළ හැකි නොවේ. මේ නිසා මේ ශිලාලේඛනයෙන් කණ්ඩායම් සඳහා රජුට අභය නමින් තවත් රජ කුමරෙක් සිටි බවට සාධක හමු වේ. අනෙක මේ ශිලාලිපියේ සඳහන් ප්‍රදානයන් කරන්නේ ද අභය වන බැවින් ඔහු මේ ප්‍රදේශයේ ප්‍රාදේශීය පාලකයා වශයෙන් ද ක්‍රියාකරන්නට ඇති බව සිතිය හැකිය.

නිබන් එක විහරහි

නිබන් එක විහර යනු තත් යුගයේ මෙම විහාරස්ථානයට භාවිත කළ නාමය යි. මෙහි ඇති 'ව' සහ 'එ' යන අක්ෂරයන්ගේ ස්වරූපයන් පුරාක්ෂරවිද්‍යාත්මකව විමර්ශනය කිරීමෙන් පසු මෙම විහාරයට නිබන් එක විහර වශයෙන් නම් කර ඇති බව මෙහි දී සටහන් කළෙමි. ව යන්න හා එ යන්න බොහෝ විට මේ යුගයේ සමාන රූපාකාරයෙන් යෙදුන තැන් බෙහෙවින් නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. මේ ශිලාලිපියේ ම දෙවන හා තෙවන පේළිවල ද ව යන්න දිස් වේ. මේ නිසා එම ව යන්නෙන් එ කාරය වෙනස් වන බැවින් මේ සඳහා නිබන් එකවිහර යන වචනය ම ගත් බව සැලකුව මනා ය. මෙහි ඇති එ කාරය ව කාරය ලෙස ගතහොත් නිබන්වක විහාරය වශයෙන් එම විහාරය නම් කොට ඇති බව පෙනේ. එහෙත් පැහැදිලිව ම මෙහි එක විහර වශයෙන් නම් කොට තිබූ බව සඳහන් කළ හැකිය. නිබන් යනු නිබ්බාන යන පදය ඇති වදනකි. පාලි භාෂාවෙන් නිබ්බාන යනු නිවීමයි. බෞද්ධයන්ගේ පරම නිෂ්ඨාව නිවන යි. එක විහර යන්නේ නිවන් දෙන හෝ නිවන් ලැබිය හැකි එකම විහාරය වශයෙන් එය නම් කොට තිබූ බව පැහැදිලි වේ. විහාරයේ ඇති වටිනාකම වැඩිවීම සඳහා නිර්වාණාවබෝධයට ඇති එකම විහාරස්ථානය වශයෙන් යම් විහාරයක් නම් කිරීමේ හැකියාවක් තිබේ.

බනකරහි

බනකර වශයෙන් යෙදෙන්නේ දම් සහා මණ්ඩපය යි. බොහෝ විහාරස්ථානවල තත් යුගයේදී ද බන කියන තැනක් තිබී ඇත. නූතනයේ ධර්මශාලාව වශයෙන් ගැනෙන්නේ මේ ගොඩනැගිල්ල යි. මේ සම්බන්ධයෙන් හෙවත් විහාරස්ථානයක අතීතයේ ධර්ම දේශනා පැවැත්වීම සඳහා ස්ථානයක් හෙවත් ගෘහයක් පැවති බව මහාවිහාරයේ ධම්මසංඝණි ගෘහය පිළිබඳ සඳහනෙන් පැහැදිලි වේ (බුද්ධදත්ත හිමි, 1998, 270). 'ධම්මසංඝණි' යන නමින් ම කියවෙන පරිදි එය ධර්ම සංඝායනා පැවැත්වූ ස්ථානය බව පෙනේ. ඇතුළු නුවර දළදා මාළිගය හා මහපාලි දාන ශාලාව අසල පිහිටි ධම්මසංගණි ගෙය 'ධම්මධාතුසර' හෙවත් 'ධම්මධාතු මන්දිරය' නමින් ද හඳුන්වා තිබේ. ඒ අනුව ධර්ම සජ්ඣායනා කිරීම පමණක් නොව ධර්ම ග්‍රන්ථ (ධර්ම

ධාතුව) තැන්පත් කර තිබීම ද එහි සිදුකර තිබේ. බනකර යනු ද ඊට ම භාවිත වන්නායක් බව පැහැදිලි වේ. “පබ්බතපාදෙ අනෙකසන පාසාද පරිවෙණ වංකමන රත්තිවිධාන, දිවාට්ඨාන, ධම්මසාලා ගෝපුර පාකාරාදි අවයව සහිතෙ විවිධෙ සංසාරාමෙ කාරෙන්වා” (වික්‍රමග මගේ වන්දා, 1995, 47) වශයෙන් හත්ඵචනගල්ල විහාර වංසයෙහි ධර්මශාලා හෙවත් දම්සභා මණ්ඩපයන් ද වෙහෙරවිහාරයන්හි ඉදිකළ බව සඳහන් වේ. මේ අනුව බනකර යනු ධර්මය දේශනා කළ, ධර්මය සප්ඤ්ඤායනා කළ හා ධර්ම පුස්තක තැන්පත් කළ ස්ථානය හෙවත් ගෘහය වශයෙන් ගත හැකි බව පැහැදිලි වේ.

දෙබරහි වව්

දෙබර වැව මෙම විහාරස්ථානය සඳහා පූජා කළ බව මෙහි සඳහන් වේ. නූතනයේ දෙබර වැව යනු කුමන නමකින් කියවෙන්නක්දැ යි පැහැදිලි නොවේ. පුරාණ වැව් කිහිපයක් විහාරස්ථානය අවට පවතී.

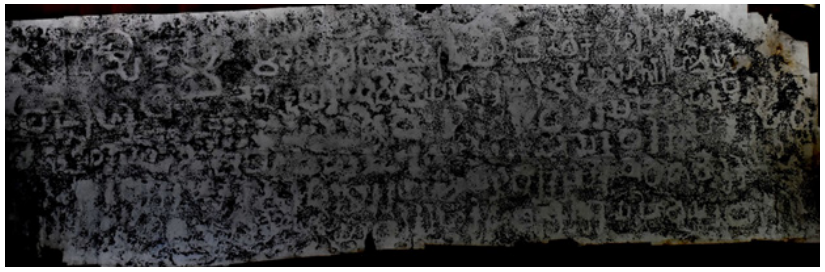
කර්හි, කිරිහි

මෙම ශිලාලිපියෙහි මිලගට වැදගත් වදන් වන්නේ කර්හි පිළිබඳව එන සඳහන යි. මුදල් ඒකක හා ඉඩම් ඒකක පිළිබඳව ශිලාලේඛනවල බෙහෙවින් සඳහන් වන වචනයක් වශයෙන් කර්හි යන්න හඳුන්වා දිය හැකිය. මෙහි කුඹුරුවලින් විහාරයේ දාගැබට කර්හි දොළහක් (12) පරිත්‍යාග කොට තිබේ. නූතනයේ මැනුම් අනුව අක්කර වශයෙන් ගත් විට අක්කර 192 ක් පරිත්‍යාග කොට තිබේ. රිස් ඩේවිඩ්ස් දක්වන ආකාරයට කර්හියක් අමුණු හතරකට සමාන වේ (Rhys Davids, T.W. 1996. 18). අමුණකට අක්කර හතරක් අන්තර්ගත වේ (Rhys Davids, T.W. 1996. 18). කෙසේ වෙතත් මෙම ශිලාලිපියට අනුව අක්කර 192 ක කුඹුරු පරිත්‍යාග කොට ඇත්තේ විහාරස්ථානයේ දාගැබට යි. මෙම ශිලාලිපිය ඇත්තේ ද එම දාගැබ ආසන්නයේ ම ය. එහෙත් උක්ත දෙබරහි වැව පරිත්‍යාග කොට ඇත්තේ බණකරය සඳහා ය. මේ අනුව මේ ශිලාලිපියෙන් දැක්වෙන ආකාරයට බනකරයට හා තිබ හෙවත් දාගැබ සඳහා කළ පරිත්‍යාගයන් තුනක් පිළිබඳ පැහැදිලි විස්තර මේ ශිලාලිපියේ අන්තර්ගතව තිබේ. ඒ වැව, කලච්ච නම්ගමෙන් ලද බදු ආදායම හා කුඹුරුවලින් ලැබුණු ආදායම යි. ලිපියේ අන්තර්ගත කුබර වශයෙන් යෙදුණු වචනයෙන් කියවෙන්නේ

කුඹුර යන අර්ථය යි. ඒ හැරුණු විට අනෙක් වචන තත් යුගයේ කුඹුරු තිබූ ප්‍රදේශ නාමයන් වශයෙන් හඳුනා ගත හැකිය.

නිගමනය

පදවිය නිකසල ආරණ්‍ය සේනාසනයේ පවත්නා කණ්ටියිස්ස මහරජුගේ රාජ්‍ය කාලයට අයත් ගිරි ලිපියෙන් එම රජුට අබය නමින් තවත් පුතෙක් සිටි බව සනාථ වේ. එහෙත් ඒ පුතු රාජ්‍යත්වයට පත් වූයේ නැත. එබැවින් එම කුමරු පිළිබඳව පළමුවෙන් කරුණු හෙළි වන්නේ මේ ශිලාලිපියෙනි. තව ද බනකරය හෙවත් දම්සභා මණ්ඩපය සඳහා කළ පරිත්‍යාගයක් පිළිබඳව ද සඳහන් වන්නේ මේ ශිලාලේඛනයෙන් වන බැවින් මේ ශිලාලිපියේ තොරතුරු තවත් වැදගත් වේ. ඒ හැරුණු විට ක්‍රි.ව. තෙවන සියවසේ භාෂා රටාවෙන් හා අක්ෂර රූප රටාවෙන් රචිත ශිලාලේඛනයක් වශයෙන් මේ ශිලාලේඛනය බෙහෙවින් වැදගත් බව හඳුන්වා දිය හැකි ය. මේ ආසන්නයේ ම ඇති අනෙක් බෙහෙවින් ගෙවී ගිය ශිලාලිපියෙන් ද මේ තොරතුරු ම සනාථ වන අතර මෙම ශිලාලිපියේ කරුණු විග්‍රහ කර ගැනීමට ද එය බෙහෙවින් උපකාරී වන බව සඳහන් කළ හැකිය.

පදවිය බොරළුකන්ද ගිරි ලිපිය - 01

පදවිය බොරළුකන්ද ගිරි ලිපිය - 02

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි හා බටුවන්තුඩාව, (2012). මහාවංසය, (පරි.) දෙහිවල: බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

බුද්ධදත්ත හිමි පොල්වත්තේ, (1998). පාලි සිංහල අකාරාදිය, දෙහිවල: බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

දීපවංසය, කිරිඇල්ලේ ශ්‍රී ඥානවිමල නාහිමි (සංස්.) (1959). කොළඹ: කැම්.ඩී. ගුණසේන සහ සහෝදරයෝ.

වික්‍රමගමගේ වන්දා, (1995). අනුරාධපුර පූජනීය හා රාජකීය ස්ථාන, දෙහිවල: බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

උතුරාවල ධම්මරත්න හිමි, (සංස්.) (1989). හත්ඵලනගල්ල විහාර වංසය, කොළඹ: සමයවර්ධන.

Paranavitana S., (2011). **Inscriptions of Ceylon**, Vol. II, Part II, Archaeological Survey Department of Sri Lanka.

Rhys Davids, T.W., (1996). **On The Ancient Coins and Measures of Ceylon**, New Delhi: Asian Education Series